

## **POJĘCIA - HYDROSFERA**

*Podręcznik podstawowy OPERON, rozdział 8*

*Podręcznik rozszerzony OPERON, rozdział 8*

*Podręcznik PPWK – rozdział VI*

**STANDARDY P 1.1.19-23     R 1.2. 35-40**

### **ZAGADNIENIA**

- Procesy obiegu wody w przyrodzie
- Bilans wodny i jego regionalne zróżnicowanie na kontynentach
- Elementy hydrosfery i zróżnicowanie ich zasobów (oceany i morza, rodzaje wód lądowych)
- Zróżnicowanie fizyczne – geograficzne mórz i oceanów ze szczególnym uwzględnieniem Bałtyku ( typologia mórz, chemizm i termika – w tym zasolenie, prądy morskie, pływy, falowanie)
- Cechy sieci wodnej kontynentów 0 charakterystyka jezior, rzek, bagien, lodowców, wód podziemnych
- Związki między elementami hydrosfery a warunkami życia i działalnością człowieka
- Wody podziemne i powierzchniowe Polski

### **POJĘCIA**

Hydrosfera, retencja, wody juvenilne, resublimacja, sublimacja, parowanie, transpiracja, woda reliktowa, bilans wodny, warstwa wodonośna, wody zaskórne/gruntowe/głębinywarte/artezyskie, cieplice/termy, szczawy, solanki, wody siarczanowe, wody infiltracyjne.

Morza, zatoki, cieśniny, kanały, zalewy, morza: przybrzeżne, otwarte, międzykontynentalne, wewnątrz kontynentalne, międzywyspowe, zasolenie, PSU, falowanie, prądy morskie, upwelling, downwelling, tsunami, nazwy prądów morskich, sejsza, martwa fala, pływy syzygijne i kwadraturowe (kwadrowe).

Potamologia, krenologia, źródła szczelinowe, zstępujące, wstępujące, warstwowe, dolinne, wywierzyńska, gejzery, rzeka główna, dorzecze, system rzeczny, dział wodny, zlewisko, bifurkacja, ustrój rzeki: lodowcowy, śnieżny, deszczowy, oceaniczny, deszczowy monsunowy/równikowy/śródziemnomorski, złożony, rzeki stałe, okresowe, epizodyczne, przepływ średni, spływ

jednostkowy, profil podłużny rzeki, rzeki górskie, nizinne, wezbrania, najdłuższe rzeki świata.

Jeziora pochodzenia kosmicznego, tektoniczne, wulkaniczne, osuwiskowe, polodowcowe, deltowe, starorzecza, krasowe, przybrzeżne, reliktowe, tektoniczno – polodowcowe, antropogeniczne, oligotroficzne, dystroficzne, eutroficzne, mokradła, bagna, trzęsawiska.

Glacjologia, zlodowacenie plejstocenijskie, lodowce alpejskie/piedmontowe/karowe/fieldowi, łądolód, czapy lodowe, wieloletnia zmarzlina, warstwa czynna, pak lodowy, lodowiec, góra lodowa.

Bałtyckie jezioro zaporowe, morze yoldiowe, jezioro ancylusowe, morze litynowe.

### **ORIENTACJA NA MAPIE**

Rozmieszczenie rzek, jezior, lodowców, gejzerów, basenów artezyjskich, mórz, zatok, cieśnin, kanałów, oceanów.

Wartości zasolenia

### **PONADTO**

Schemat biegów rzeki, ujścia lejkowego i deltowego, basenu artezyjskiego.